

Likkutei Sichos

Volume 18 | Behaaloscha | Sicha 2 Source Sheet

א.

1. במדבר ט"א-ג'

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: וַיַּעֲשֵׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר־יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֶרְבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמוֹעֲדוֹ כְּכֹל־חֻקֹּתָיו וְכָל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ:

Bamidbar 9:1-3

Hashem spoke to Moshe in the wilderness of Sinai, on the first new moon of the second year following the exodus from the land of Egypt, saying: Let the Israelite people offer the passover sacrifice at its set time: you shall offer it on the fourteenth day of this month, at twilight, at its set time; you shall offer it in accordance with all its rules and rites.

ב.

2. פסחים ס"ו א' (עם פירש"י)

תנו רבנן: הלכה זו (שפסח דוחה שבת) נתעלמה מבני בתיארא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו: קלום! יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון, ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. שלחו וקראו לו, אמרו לו: קלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת (כלומר יותר ממאתים קרבנו' יש שדוחין שבת בשנה חמשים שבתות השנה בכל שבת ושבת ארבעה כבשים שנים לתמידים ושנים למוספין הרי מאתיים לבד שבת שבתוך פסח ובתוך החג שקריבין בהן מוספי היום שבעת טלאים בפסח וארבעה עשר לחג). אמרו לו: מנין לך? אמר להם: נאמר "מועדו" בפסח, ונאמר "מועדו" בתמיד: מה "מועדו" האמור בתמיד דוחה את השבת, אף "מועדו" האמור בפסח דוחה את השבת. ועוד, קל וחומר הוא: ומה תמיד שאין עונש קרת דוחה את השבת, פסח שעונש קרת — אינו דין שדוחה את השבת. מייד הושיבוהו בראש, ומיניהו נשיא עליהם, והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח.

2. Pesachim 66a

The Sages taught a *baraita* with regard to the basic *halakha* governing the eve of Passover that **occurs on Shabbat: **This law was forgotten by the sons of Beteira**, who were the leaders of their generation. **The****

fourteenth of Nisan once occurred on Shabbat, and they forgot and did not know whether the Paschal lamb overrides Shabbat or not. They said: Is there any person who knows whether the Paschal lamb overrides Shabbat or not? They said to them: There is a certain man in Jerusalem who came up from Babylonia, and Hillel the Babylonian is his name. At one point, he served the two most eminent scholars of the generation, Shemaya and Avtalyon, and he certainly knows whether the Paschal lamb overrides Shabbat or not. The sons of Beteira sent messengers and called for him. They said to him: Do you know whether the Paschal lamb overrides Shabbat or not? He said to them: Have we but one Paschal lamb during the year that overrides Shabbat? Do we not have many more than two hundred Paschal lambs, i.e., sacrifices, during the year that override Shabbat? They said to him: From where do you know this? He said to them: "Its appointed time" is stated with regard to the Paschal lamb and "its appointed time" is also stated with regard to the daily offering, for the verse says: "Command the children of Israel and say to them, My offering, the provision of My sacrifice made with fire, for a sweet savor to Me, shall you observe to offer Me at its appointed time" (Numbers 28:2). From here we learn that the daily offering is brought even on Shabbat. Thus, the daily morning and afternoon offerings are brought on more than fifty *Shabbatot* over the course of the year, and two sheep are offered every Shabbat as additional offerings, for a total of more than two hundred sacrifices a year that override Shabbat. **Just as** the expression "its appointed time," which is stated with regard to the daily offering, indicates that it **overrides Shabbat**, so too "its appointed time," which is stated with regard to the Paschal lamb, indicates that it **overrides Shabbat**. **And furthermore, it is an *a fortiori* inference: If the daily offering, the neglect of which is not punishable by *karet*, overrides Shabbat, is it not right that the Paschal lamb, the neglect of which is punishable by *karet*, should override Shabbat?** After Hillel brought these proofs, they immediately seated him at the head and appointed him *Nasi* over them, and he expounded the laws of Passover that entire day.

3. תלמוד ירושלמי פסחים

הואיל ותמיד קרבן ציבור ופסח קרבן ציבור. מה תמיד קרבן ציבור דוחה שבת אף פסח קרבן ציבור דוחה את השבת.

Talmud Yerushalmi Pesachim

Since the Tamid is a public offering and the Pesach is a public offering, just as the public Tamid offering overrides Shabbos, so the public Pesach offering overrides Shabbos.

.ג.

4. פסחים ע"ו ב'

חמשה דברים באין בטומאה, ואינן נאכלין בטומאה: העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי צבור, ושעירי ראשי חדשים. הפסח שגבא בטומאה נאכל בטומאה, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה.

Pesachim 76b

Five items, i.e., offerings, may **be brought in** a state of ritual **impurity**, but **they may not be eaten in** a state of ritual **impurity**. They are all communal offerings: **The *omer***, which is brought in Nisan; **the two loaves** brought on *Shavuot*; **the shewbread**, which were arranged each week; **the communal peace-offerings**, which were brought on *Shavuot*; **and the goats** sacrificed on **the New Moons**, which were sin-offerings eaten by the priests. However, **the Paschal lamb that is sacrificed in impurity is eaten even in impurity, as it is brought to begin with only for eating**, which is the essence of the mitzva. With regard to other

offerings, the essence of their mitzva is fulfilled when they are sacrificed on the altar, and the eating is non-essential.

5. משנה זבחים ה"ח

הבכור והמעשר והפסח, קדשים קלים, שחיטתן בכל מקום בעזרה, ודמן טעון מתנה אחת, ובלבד שייתן כנגד היסוד. שנה באכילתו, הבכור נאכל לפהנים, והמעשר לכל אדם, ונאכלין בכל העיר, לכל אדם, בכל מאכל, לשני ימים ולילה אחד. הפסח אינו נאכל אלא בלילה, ואינו נאכל אלא עד חצות, ואינו נאכל אלא למנויו, ואינו נאכל אלא צלי:

Mishnah Zevachim 5:8

The firstborn offering, the animal tithe offering, and the Paschal offering are offerings of lesser sanctity. Their slaughter is anywhere in the Temple courtyard, and their blood requires one placement, provided that the priest places it so that the blood goes on the base of the altar. The halakha differs with regard to their consumption. The firstborn offering is eaten by the priests, and the animal tithe offering is eaten by any person, i.e., any ritually pure Jew. And they are eaten throughout the city of Jerusalem, prepared in any manner of food preparation, for two days and one night. THE PASCHAL OFFERING is eaten only at night, and it is eaten only until midnight, and it is eaten only by its registrants, i.e., those who registered in advance to partake of the offering, and it is eaten only roasted, not prepared in any other manner.

.ד

6. ספרי במדבר ס"ה:א

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו למה נאמר לפי שהוא אומר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל שומע אני בין בחול בין בשבת ומה אני מקים מחלליה מות יומת בשאר כל המלאכות חוץ משחיטת הפסח, או אף בשחיטת הפסח ומה אני מקיים תשחטו אותו בשאר כל הימים חוץ מן השבת, או אף בשבת. ת"ל ויעשו [במועדו] דברי ר' יאשיה. אמר לו ר' יונתן ממשמע הזה עדיין לא שמענו, נם לו רבי יאשיה מפני שהוא אומר צו את בני ישראל את קרבני לחמי וכו' אם ללמד על התמיד שדוחה שבת אינו צריך שהרי כבר נאמר וביום השבת שני כבשים בני שנה. ומה ת"ל במועדו אלא מופנה להקיש לדון הימנו גזרה שוה. נאמר כאן במועדו ונאמר להלן במועדו מה מועדו האמור כאן דוחה את השבת אף מועדו האמור להלן דוחה את השבת.

Sifrei Bamidbar 65:1

(Bamidbar 9:2) "And the children of Israel shall offer the Pesach in its appointed time": Why is this stated? (i.e., Isn't it obvious?) From (Shemot 12:6) "and the whole congregation of Israel shall slaughter it (the Paschal lamb)," I might think, either on a weekday or on Sabbath (as the case may be). And how would I satisfy (Ibid. 31:14) "Its (Sabbath's) desecrators shall be put to death"? With other labors, other than slaughtering the Paschal lamb. — Or, even with slaughtering the Paschal lamb. And how would I satisfy "and they shall slaughter it"? (If it falls out) on other days, other than Sabbath. It is, therefore, written "And the children of Israel shall offer the Pesach in its appointed time" (— even on the Sabbath). These are the words of R. Yoshiyah. R. Yonathan (to R. Yoshiyah): This is not sufficient (for the derivation [i.e., "in its appointed time" may mean if it does not fall out on a Sabbath.]) R. Yoshiyah (to R. Yonathan): Rather, it is written (Bamidbar 28:2) "Command the children of Israel and say to them ... to offer (the tamid) offering to Me in its appointed time." If (the intent of this is) to teach that the tamid offering overrides Sabbath, this is not needed; for it is already written (Ibid. 9) "And on the Sabbath day, (there are to be sacrificed) two lambs of the first year ... (10) the burnt-offering of the Sabbath in its Sabbath in addition to the daily burnt-offering, etc." What, then, is

the intent (of "in its appointed time")? It is "extra," to signal the formulation of an identity, viz.: it is written here "in its appointed time," and elsewhere (re the Paschal lamb) "in its appointed time." Just as "its appointed time" here overrides Sabbath, so, "its appointed time" there overrides Sabbath.

.ה.

7. סנהדרין ט"ו ב'

תניא עד כמה עושין עיר הנדחת מ' ועד ק' דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר מק' ועד רובו של שבת.
רש"י: מעשרה ועד מאה - בציר מעשרה לא מקרי עיר וטפי ממאה נפקא מתורת עיר והווי להו ציבור ובציבור לא כתיב סייף הלכך כל א' נידון בפני עצמו ובסקילה:

Sanhedrin 15b

It is taught in a *baraita*: **How many** people in a city must engage in idol worship for it to be **designated** as an idolatrous city? **From ten until one hundred** people; this is **the statement of Rabbi Yoshiya. Rabbi Yonatan says: From one hundred people until a majority of a tribe.**

Rashi: ...More than a hundred is not in the category of "city" anymore, and enters the category of "community"...

8. סנהדרין ס"ו א'

מתני' המקלל אביו ואמו אינו חייב עד שיקללם בשם קללם בכנוי ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרין: **גמ'** מאן חכמים ר' מנחם בר' יוסי הוא דתניא ר' מנחם בר' יוסי אומר (ויקרא כד, טז) בנקבו שם יומת מה ת"ל שם לימד על מקלל אביו ואמו שאינו חייב עד שיקללם בשם תנו רבנן איש מה ת"ל (ויקרא כ, ב) איש איש לרבות בת טומטום ואנדרוגינוס אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו שלא אמו שלא אביו מניין ת"ל אביו ואמו קילל דמיו בו אביו קילל אמו קילל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהן כאחד ומשמע אחד בפני עצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו

Sanhedrin 66a

MISHNA: One who curses his father or his mother is not liable to be executed by stoning **unless he curses them with the name** of G-d. If he cursed them with an **appellation** of the name of G-d, **Rabbi Meir deems him liable, and the Rabbis deem him exempt. GEMARA: Who are the Rabbis** mentioned here? **It is Rabbi Menahem, son of Rabbi Yosei. As it is taught** in a *baraita* that **Rabbi Menahem, son of Rabbi Yosei, says:** The verse states: "And he who blasphemes the name of Hashem shall be put to death; all the congregation shall stone him; the convert as well as the homeborn, **when he blasphemes the name he shall be put to death**" (Vayikra 24:16). **Why must the verse state "the name"** a second time, which appears to be a superfluous repetition? This term **taught concerning** one who transgresses other prohibitions of cursing, e.g., **one who curses his father or his mother, that he is not liable** to be executed by stoning **unless he curses them with the name** of G-d. If he merely uses an appellation, he is exempt. **The Sages taught:** The verse (Vayikra 20:9) could have stated merely: For **a man [ish]** that curses his father and his mother shall be put to death; he has cursed his father and his mother; his blood shall be upon him. **Why must the verse state:** "For **any man [ish ish],**" repeating the term *ish*? It is **to include** not only a son, but also a **daughter, one whose sexual organs are indeterminate [tumtum], and a hermaphrodite [ve'androginos].** When the verse states: "**That curses his father and his mother,**" I have derived **only** his liability for cursing both **his father and his mother. From where** do I derive that if one curses **his father but not his mother, or his mother but not his father,** that he is liable? The continuation of **the verse states:**

“His father and his mother he has cursed; his blood is upon him.” In the first part of the verse, the word “curses” is in proximity to “his father,” and in the last part of the verse, it is in proximity to “his mother.” This teaches that the verse is referring both to a case where **he cursed only his father** and to a case where **he cursed only his mother**; this is **the statement of Rabbi Yoshiya. Rabbi Yonatan says:** There is no need for this derivation, because the phrase “his father and his mother” **teaches** that one is liable if he curses **both of them together, and it also teaches** that he is liable if he curses either **one of them on their own, unless the verse specifies** that one is liable only when he curses both **together**, which it does not do in this case.

9. במדבר ט"ו:ג'

וְעִשְׂתֶּם אִשָּׁה לָהּ עֹלָה אוֹ-זֶבַח לְפָנֶי-נְדָר אוֹ בְנִדְבָה אוֹ בְמַעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחֹחַ לָהּ מִן-הַבָּקָר אוֹ מִן-הַצֹּאן:

Bamidbar 15:3

... and you make a fire offering to Hashem, a burnt offering or a sacrifice [namely a peace offering], for an expressed vow or for a voluntary offering or on your festivals, to provide a pleasing fragrance for Hashem, from the cattle or from the sheep.

10. ויקרא א"ב:

דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי-יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לָהּ מִן-הַבְּהֵמָה מִן-הַבָּקָר וּמִן-הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת-קָרְבָנְכֶם:

Vayikra 1:2

Speak to the Israelite people, and say to them: When any of you presents an offering of cattle to Hashem, he shall choose his offering from the herd or from the flock.

11. מנחות צ' ב' (עם פירש"י)

(במדבר טו, ג) לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן מה תלמוד לאמר (והלא כבר נאמר זבח וכולו בכלל זבח ניחוח) לפי שנאמר עולה שומע אני אפילו עולת העוף (יביא עמה נסכים) במשמע תלמוד לאמר מן הבקר או מן הצאן דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו זבח אם כן מה תלמוד לאמר מן הבקר או מן הצאן לפי שנאמר (ויקרא א, ב) אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן יכול האומר הרי עלי עולה יביא משניהם (בקר וצאן) תלמוד לאמר מן הבקר או מן הצאן רצה אחד מביא רצה שנים מביא

Menachot 90b

“To make a pleasing aroma to Hashem, of the herd or of the flock.” What is the meaning when **the verse states** this? **Since** in the previous verse **it is stated: “A burnt offering,”** I would **derive** that all types of burnt offerings require libations, and **even a bird** sacrificed as a **burnt offering is indicated**. Therefore, **the verse states: “Of the herd or of the flock,”** which limits the requirement to offerings of animals such as sheep or cattle, but not to bird offerings; this is **the statement of Rabbi Yoshiya. Rabbi Yonatan says: This verse is unnecessary, as the verse states: “A sacrifice,”** and a bird offering is not referred to as a **sacrifice**. **If so, what** is the meaning when **the verse states: “Of the herd or of the flock”?** **Since it is stated** with regard to a burnt offering: **“A person, when he sacrifices from you an offering to Hashem, of the animals: Of the herd and of the flock, you shall sacrifice your offering”** (Vayikra 1:2), one **might** have thought that **one who** takes a vow by **saying: It is incumbent upon me** to bring a **burnt offering**, without specifying which type of animal he will bring, that he must **bring** animals of

both of **these two** types, i.e., from the herd and the flock. To counter this, **the verse states: “Of the herd or of the flock,”** separating the two types with the word “or,” thereby indicating that if **he wanted** to bring **one** of them, he may **bring** just one, and if he **wanted** to bring **two**, he may **bring** two.

12. ויקרא כ"ז:כ"ז

ואם בבִּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָהּ בְּעֶרְכָּךְ וַיִּסַּף חֲמִשְׁתּוֹ עָלָיו וְאִם לֹא יִגְאֹל וְנִמְכַר בְּעֶרְכָּךְ:

Vayikra 27:27

But if it is of unclean animals, it may be ransomed as its assessment, with one-fifth added; if it is not redeemed, it shall be sold at its assessment.

13. בבא מציעא נ"ד א'

ויסוף חמישיתו עליו שיהא הוא וחומשו חמשה (היינו חומש מלבר שהוא רביע של קרן) דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר חמישיתו חומשו של קרן

Bava Metzia 54a

The Gemara comments: The two sides of this dilemma are **parallel to** a dispute between *tanna'im*, as it is taught in a *baraita* that it is written: “**And shall add unto it one-fifth part thereof**” (Vayikra 27:27). This means **that** the item **and its** additional **one-fifth** payment **will** total **five** parts; one-fifth is calculated from without; this is **the statement of Rabbi Yoshiya. Rabbi Yonatan says: Its one-fifth means one-fifth of the principal**; one-fifth is calculated from within.

14. דברים כ"א:ד'

והוֹרְדוּ זֶקֶנִי הַעִיר הַהוּא אֶת־הַעֲגֹלָה אֶל־נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹד בּוֹ וְלֹא יִזְרַע וְעָרְפוּ־שָׁם אֶת־הַעֲגֹלָה בְּנַחַל:

Deuteronomy 21:4

and the elders of that town shall bring the heifer down to an everflowing wadi, which is not tilled or sown. There, in the wadi, they shall break the heifer's neck.

15. סוטה מ"ו ב'

ומקומה אסור מלזרוע ומליעבד ת"ר (דברים כא, ד) אשר לא יעבד בו ולא יזרע לשעבר דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר להבא

Sotah 46b

And with regard to **its place**, it is **prohibited** for that ground **to be sown or to be worked. The Sages taught:** The verse: “**Which may be neither worked nor sown**” (Deuteronomy 21:4) is referring **to the past**, that is, a place which has not previously been worked or sown. This is **the statement of Rabbi Yoshiya. Rabbi Yonatan says:** It speaks **of the future**, meaning it is prohibited to sow or work the land from that point onward.

.1

16. חולין כ"ח א'

הוא דאמר (רבי יצחק בן פנחס דאמר כי האי תנא עוף אין לו שחיטה וכו') כי האי תנא דתניא ר"א הקפר ברבי אומר מה ת"ל (דברים יב, כב) אך כאשר יאכל את הצבי וגו' (בפסולי המוקדשין שנפדו במומן קאי) וכי מה למדנו מצבי ואיל (הכי לכתוב אך הטמא והטהור יחדו

יאכלנו) מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין מה פסולי המוקדשין בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה אלא מדברי סופרים מאן תנא דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר רבי היא דתניא רבי אומר (דברים יב, כא) וזבחת כאשר צויתך מלמד שנצטוו משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה:

Chullin 27b-28a

...The Gemara rejects that proof: Although it is clear from that mishna that slaughter of birds is obligatory by Torah law, Rabbi Yitzhak ben Pinehas **states** his opinion **in accordance with** the opinion of **that tanna** who holds that it is not obligatory by Torah law, **as it is taught** in a *baraita* that **Rabbi Elazar HaKappar, the distinguished Sage, says: What** is the meaning when **the verse states: “However, as the gazelle and as the deer is eaten, so shall you eat of it”** (Deuteronomy 12:22)? **And what now have we derived from the gazelle and the deer** with regard to disqualified consecrated animals? These two undomesticated animals **come** in the verse **to teach** a *halakha* with regard to disqualified consecrated animals, **and it is found** that a *halakha* **is derived** from the case of disqualified consecrated animals in their regard. The Torah **juxtaposes a gazelle and a deer to disqualified consecrated animals** to teach: **Just as disqualified consecrated animals** are rendered fit for consumption **through slaughter, so too, a gazelle and a deer** are rendered fit for consumption only **through slaughter. But for a bird, slaughter is not obligatory by Torah law; rather,** the obligation is **by rabbinic law.** The Gemara asks: **Who is the tanna who disagrees with Rabbi Elazar HaKappar** and holds that the slaughter of a bird is obligatory by Torah law? **It is Rabbi Yehuda HaNasi, as it is taught** in a *baraita*: **Rabbi Yehuda HaNasi says:** The Torah states: **“And you shall slaughter** of your herd and of your flock, which Hashem has given you, **as I have commanded you”** (Deuteronomy 12:21). **This verse teaches that Moshe was** previously **commanded** about the *halakhot* of slaughter, even though they are not written explicitly in the Torah. He was commanded **about cutting the gullet and about cutting the windpipe, and about the requirement to cut the majority of one siman for a bird, and the majority of two simanim for an animal.**

17. דברים י"ב:כ"א

כִּי־יִרְחִיב־יְהוָה אֶת־אַרְצְךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לְךָ וְאָמַרְתָּ אֲכַלְהָ בָשָׂר כִּי־תִאֲנֶה נֹפֵשׁ לְאָכַל בָּשָׂר בְּכָל־אֶרֶץ נֹפֵשׁ תֹּאכַל בָּשָׂר: כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ הַמִּקְוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֵׁמוֹ שְׁמוֹ שֶׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאֲנֶה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְאָכַלְתָּ בְּשִׂעְיֶיךָ בְּכָל־אֶרֶץ נֹפֵשׁ:

Deuteronomy 12:20-21

When Hashem enlarges your territory, as He has promised you, and you say, "I shall eat some meat," for you have the urge to eat meat, you may eat meat whenever you wish. If the place where Hashem has chosen to establish His name is too far from you, you may slaughter any of the cattle or sheep that Hashem gives you, as I have instructed you; and you may eat to your heart's content in your settlements.

18. משנה תורה, הלכות תמורה ד:י"ג

...אף על פי שקל חקי התורה גזרות הם כמו שבארנו בסוף מעילה. ראוי להתבונן בהן וכל מה שאתה יכול לתן לו טעם תן לו טעם. הרי אמרו חכמים הראשונים שהמלך שלמה הבין רב הטעמים של כל חקי התורה. וראה לי שזה שאמר הכתוב "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש". כענין שאמר "ואם המקדיש יגאל את ביתו ויסף חמישית כסף ערקה עליו". ורדה תורה לסוף מחשבת האדם וקצת יצרו הרע. שטבע של אדם נוטה להרבות קנינו ולחוס על ממוןו ואף על פי שגדר והקדיש אפשר שחזר בו ויפדה בפחות משויו אמרה תורה אם פדה לעצמו יוסיף חמש. וכן אם הקדיש בהמה קדשת הגוף שמה יחזר בו וכיון שאינו יכול לפדותה יחליפנה בפחותה ממנה. ואם נתן לו רשות להחליף הרע בזה יחליף הנה ברע ויאמר טוב הוא. לפיכך סתם הכתוב בפניו שלא יחליף.

וקנסו אם החליף ואמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש. וכל אלו הדברים כדי לכף את יצרו ולתקן דעותיו...

Mishneh Torah, Substitution 4:13

...Although all of the statutes of the Torah are decrees, as we explained in the conclusion of *Hilchot Me'ilah*, it is fit to meditate upon them and wherever it is possible to provide a reason, one should provide a reason. The Sages of the early generations said that King Solomon understood most of the rationales for all the statutes of the Torah.

It appears to me that the verse Vayikra 27:10: "It and the animal to which its holiness will be transferred shall be consecrated" shares a similar motivating rationale as the verse *ibid.*:15: "If the one who consecrates it shall redeem his house, he shall add a fifth of the money of the redemption valuation to it." The principle behind these laws is that the Torah descended to the bottom of a person's thoughts and the scope of his evil inclination. For human nature tends to increase his property and attach importance to his money. Even though he made a vow or consecrated something, it is possible that he will reconsider, change his mind, and redeem it for less than its worth. Hence the Torah states: "If he redeems it for himself, he must add a fifth." Similarly, if he consecrated an animal in a manner that its physical person becomes consecrated, he might reconsider. In this instance, since he cannot redeem it, he will exchange it for a lesser one. If he was given permission to exchange a superior animal for an inferior one, he will exchange an inferior one for a superior one and claim that it was superior. Therefore, the Torah removed that option, forbidding all exchanges and penalized him that if he made an exchange, "It and the animal to which its holiness will be transferred shall be consecrated."

All of these ordinances are to subjugate one's evil inclination and improve one's character...

.ח.

19. ויקרא ט"ז:י"א-י"ט

והקריב אהרן את־פֶּר החטאת אשר־לוֹ וְכֹפֶר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשִׁחַט אֶת־פֶּר החטאת אשר־לוֹ... וְלָקַח מִדָּמַם הַפֶּה וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קִדְמָה... וְשִׁחַט אֶת־שְׂעִיר החטאת אֲשֶׁר לָעָם וְהִבִּיא אֶת־דָּמּוֹ אֶל־מִבֵּית לַפְּרִכָּת וְעָשָׂה אֶת־דָּמּוֹ כְּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפֶּה וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת... וַיֵּצֵא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־ה' וְכֹפֶר עָלָיו וְלָקַח מִדָּמַם הַפֶּה וּמִדָּמַם הַשְּׂעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּמַם בְּאֶצְבָּעוֹ שִׁבְעַת פְּעָמִים וְטָהַרוּ וְקִדְּשׁוּ מִטְמְאֹת בְּגֵי יִשְׂרָאֵל:

Vayikra 16:11-19

Aaron shall then offer his bull of sin offering, to make expiation for himself and his household. He shall slaughter his bull of sin offering... He shall take some of the blood of the bull and sprinkle it with his finger over the cover on the east side... He shall then slaughter the people's goat of sin offering, bring its blood behind the curtain, and do with its blood as he has done with the blood of the bull: he shall sprinkle it over the cover and in front of the cover... he shall go out to the altar that is before Hashem and purge it: he shall take some of the blood of the bull and of the goat and apply it to each of the horns of the altar; and the rest of the blood he shall sprinkle on it with his finger seven times. Thus he shall cleanse it of the uncleanness of the Israelites and consecrate it.

20. יומא נ"ז בי-נ"ח א'

ויערה דם הפך לתוך דם השעיר. תנן כמאן דאמר: מערבין לקרנות (מערבין דם פר בדם שעיר כשבא ליתן מתנות קרנות מזבח הפנימי). דאיתמר: רבי יאשיהו ורבי יונתן, חד אמר: מערבין, וחד אמר: אין מערבין (דמשמע ליה ולקח מדם הפר ומדם השעיר מכל אחד בפני

עצמו). תִּסְתַּיִם דְּרַבִּי יֵאֵשִׁיָהּ הוּא דְאָמַר מְעַרְבִין, דְאָמַר: אֵף עַל גַּב דְּלֵא כְּתִיב "יְחַדְּיוּ" — כְּמֵאן דְּכְתִיב "יְחַדְּיוּ" דְּמִי (דְּתַנַּי (סְנַהֲדְרִין דְּף 10).) אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ אִין לִי אֲלֵא אָבִיו וְאִמּוֹ אָבִיו בְּלֵא אָבִיו מִנִּין ת"ל אָבִיו קִילַל אִמּוֹ קִילַל דְּבַרִּי רַבִּי יֵאֵשִׁיָהּ ר' יוֹנָתָן אוֹמַר מִשְׁמַע שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד וּמִשְׁמַע כֹּל אֶחָד וְאֶחָד בְּעַצְמוֹ עַד שִׁיפְרוּט לָךְ הַכְּתוּב יְחַדְּיוּ אֲלֵמָא לר' יֵאֵשִׁיָהּ אִי לֹא הִדֵּר כְּתִיב אָבִיו וְאִמּוֹ קִילַל הוּא אֲמִינָא רִישֵׁי דְקָרָא שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד מִשְׁמַע הַכָּא נְמִי מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁעִיר שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד מִשְׁמַע). אָפִילוּ תֵימָא רַבִּי יוֹנָתָן הוּא, שְׂאֲנִי הֵכָא דְכְתִיב: "אֶחָת" (וּכְפַר אַהֲרֹן עַל קִרְוֹתָיו אֶחָת בַּשָּׁנָה (שְׁמוֹת ל"י)) וְלֹא שְׁתֵּים). תִּנְיָא דְלֵא כְּשִׁנְיִין (אֲלֵא כְּמָה דְסִלְקָא דְעֵתְךָ מְעִיקְרָא דְר' יֵאֵשִׁיָהּ הוּא דְאָמַר מְעַרְבִין): "וְלִקַּח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁעִיר", שְׂיֵהִיו מְעוֹרְבִין, דְּבַרִּי רַבִּי יֵאֵשִׁיָהּ. רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמַר: מִזְּהָ בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ, וּמִזְּהָ בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יֵאֵשִׁיָהּ: וְהֵלֵא כְּבָר נְאֻמַּר: "אֶחָת"! אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹנָתָן, וְהֵלֵא כְּבָר נְאֻמַּר: "מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁעִיר"! אַם כֵּן, לְמָה נְאֻמַּר "אֶחָת"? לֹמַר לָךְ: אֶחָת וְלֹא שְׁתֵּים מִדָּם הַפָּר, אֶחָת וְלֹא שְׁתֵּים מִדָּם הַשְּׁעִיר. תִּנְיָא אִידָּךְ: "וְלִקַּח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁעִיר" — שְׂיֵהִיו מְעוֹרְבִין זֶה בְּזֶה. אֶתְהָ אוֹמַר שְׂיֵהִיו מְעוֹרְבִין זֶה בְּזֶה, אוֹ אִינוּ אֲלֵא מִזְּהָ בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ וּמִזְּהָ בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ? תִּלְמִיד לֹמַר: "אֶחָת". וְסִתְמָא כְּרַבִּי יֵאֵשִׁיָהּ.

Yoma 57b-58a

The mishna states that after the High Priest sprinkled the blood toward the curtain **he poured the blood of the bull into the blood of the goat**. The Gemara comments: **We learned** this mishna **in accordance with** the opinion of **the one who said** that the High Priest **mixes** the two types of blood before placing them **on the corners** of the inner altar, and he does not present each one separately. **As it was stated:** The later *tanna'im*, **Rabbi Yoshiya and Rabbi Yonatan**, debated this issue. **One** of them **said:** The High Priest **mixes** the blood for the purpose of placing the blood on the altar's corners, **and one** of them **said:** **He does not mix** the blood. The Gemara comments: **Conclude** that **Rabbi Yoshiya was the tanna who said** that the High Priest **mixes** the blood. In general, he maintains that whenever a verse mentions two matters, **although** the term: **Together, is not written** explicitly, **it is considered as though** the term: **Together, is indeed written**. In other words, two items that appear in the same verse are treated as combined unless expressly stated otherwise. By contrast, Rabbi Yonatan maintains that even if two matters are mentioned together they are treated separately unless the verse uses the term: Together. In this case, the verse states: "And he shall take of the blood of the bull and of the blood of the goat" (Vayikra 16:18). Therefore, Rabbi Yoshiya rules that the High Priest must place the two sets of blood together. The Gemara rejects this contention. **Even if you say** that the mishna is in accordance with the opinion of **Rabbi Yonatan**, it remains possible to explain its ruling, since **it is different here, as it is written "once"** (Exodus 30:10), which indicates that there must be one act of sprinkling and not two. Consequently, the High Priest must mix the blood to ensure that there is only one presentation. The Gemara comments: **It was taught** in a *baraita* **contrary to our response**, but in accordance with the initial assumption: "And he shall go out to the altar that is before Hashem, and make atonement for it; **and he shall take of the blood of the bull and of the blood of the goat**, and put it on the corners of the altar round about" (Vayikra 16:18). This verse teaches **that** the blood of the bull and the goat should **be mixed**. This is **the statement of Rabbi Yoshiya**. **Rabbi Yonatan says:** He presents **from this** one, the bull's blood, **by itself**, and he presents **from that** one, the goat's blood, **by itself** and does not mix them. **Rabbi Yoshiya said to him: But wasn't it already stated:** "And Aaron shall make atonement upon its corners **once** a year; with the blood of the sin-offering of atonement" (Exodus 30:10), which indicates that the High Priest does not present twice? **Rabbi Yonatan said to him: But wasn't it already stated: "Of the blood of the bull and of the blood of the goat"** (Vayikra 16:18), which teaches that each set of sprinklings must be performed by itself? **If so, why is "once" stated?** This verse comes **to tell you** that he must perform the rite **once and not perform two** sets of sprinklings **from the blood of the bull**; and likewise he must perform the rite **once and not perform two**

sets of sprinklings **from the blood of the goat**. From the blood of each of the animals, the High Priest presents only one set of sprinklings. This shows that Rabbi Yoshiya and Rabbi Yonatan indeed disagree with regard to this issue. **It was taught in another *baraita*: “And he shall take of the blood of the bull and of the blood of the goat”** (Vayikra 16:18). This verse teaches **that** the blood of the bull and the goat **should be mixed together**. **Do you say that they should be mixed together, or perhaps that is not the case; rather, he presents from this blood by itself and from that by itself?** Therefore, **the verse states: “Once.”** The Gemara comments: **And this unattributed *baraita* is in accordance with the opinion of Rabbi Yoshiya, who said the two sets of blood are mixed, as stated in the mishna.**

.ט

21. דברים כ"ב:כ"ב-כ"ו

וכי! מִצָּא אִישׁ שֹׁכֵב אִתּוֹ עִם-אִשָּׁה בְּעִלְת־בְּעַל וּמִתּוֹ גַּם-שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם-הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבְעֵרַת הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל: {ס} כִּי יִהְיֶה נֶעֱרַב בְּתוּלָה מֵאִרְשָׁה לְאִישׁ וּמִצָּאָה אִישׁ בְּעִיר וְשֹׁכֵב עִמָּה: וְהוֹצֵאתֶם אֹת-שְׁנֵיהֶם אֶל-שַׁעַר הָעִיר הַהוּא וְסָקַלְתֶּם אֹתָם בְּאֲבָנִים וּמִתּוֹ אֶת-הַנֶּעֱרָר עַל-דְּבַר אֲשֶׁר לֹא-צִעֲקָה בְּעִיר וְאֶת-הָאִישׁ עַל-דְּבַר אֲשֶׁר-עָנָה אֶת-אִשְׁתּוֹ רַעִיָּה: וּבְעֵרַת הָרַע מִקְרֹבָה: {ס} וְאִם-בִּשְׂדֵה מִצָּא הָאִישׁ אֶת-הַנֶּעֱרָר הַמֵּאֲרָשָׁה וְהִחֲזִיקָהּ הָאִישׁ וְשֹׁכֵב עִמָּה וּמִתּוֹ הָאִישׁ אֲשֶׁר-שֹׁכֵב עִמָּה לְבַדּוֹ: וְלַנֶּעֱרָר לֹא-תַעֲשֶׂה דְבָר אֵין לַנֶּעֱרָר חֲטָא מוֹת לִי כְּאִשֶּׁר יִקּוּם אִישׁ עַל-רַעְהוֹ וְרָצְחוֹ וְנָפֵשׁ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה:

Deuteronomy 22:22-26

If a man is found lying with another man's wife, both of them—the man and the woman with whom he lay—shall die. Thus you will sweep away evil from Israel. In the case of a virgin who is engaged to a man—if a man comes upon her in town and lies with her, you shall take the two of them out to the gate of that town and stone them to death: the girl because she did not cry for help in the town, and the man because he violated another man's wife. Thus you will sweep away evil from your midst. But if the man comes upon the engaged girl in the open country, and the man lies with her by force, only the man who lay with her shall die, but you shall do nothing to the girl. The girl did not incur the death penalty, for this case is like that of a man attacking another and murdering him.

22. קידושין י"א

לכדתני' (דברים כב, כב) ומתו גם שניהם עד שיהיו שוין (בני עונשין למעוטי גדול הבא על הקטנה) כאחד דברי ר' אושעיא רבי יונתן אומר ומת האיש אשר שכב עמה לבדו

Kiddushin 10a

for that which is taught in a *baraita*. The verse states: “Then they shall both of them die”

(Deuteronomy 22:22). This indicates that this is not the case **unless** the two of them **are equal**, i.e., both deserve punishment. But if one of them cannot be punished, e.g., if he is a minor, the other is not executed either. This is **the statement of Rabbi Oshaya. Rabbi Yonatan says** that the verse: **“Then the man only who lay with her shall die,”** indicates that in some cases only one of them is liable to receive the death penalty.

י"א.

23. סנהדרין ל"ז א'

לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת

Sanhedrin 37a

Therefore, Adam the first man **was created alone, to teach you that** with regard to **anyone who destroys one soul from the Jewish people**, i.e., kills one Jew, **the verse ascribes him** blame as if he **destroyed an entire world**, as Adam was one person, from whom the population of an entire world came forth. **And** conversely, **anyone who sustains one soul from the Jewish people, the verse ascribes him** credit **as if he sustained an entire world**.

24. שמות י"ט:ב'

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחגו במדבר ויחן-שם ישראל נגד ה'הר:
רש"י: ויחן שם ישראל . פאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלקות:

Exodus 19:2

Having journeyed from Rephidim, they entered the wilderness of Sinai and encamped in the wilderness. Israel encamped there in front of the mountain

Rashi: and Israel encamped there: Heb. ויחן, [the singular form, denoting that they encamped there] as one man with one heart, but all the other encampments were [divided] with complaints and with strife.

י"ב.

25. משנה תורה, הלכות יסודי התורה ה"ה'

נשים שאמרו להם עובדי כוכבים תנו לנו אחת מכן ונטמא אותה ואם לאו נטמא את כלכן יטמאו כלן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל. וכן אם אמרו להם עובדי כוכבים תנו לנו אחד מכם ונהרגנו ואם לאו נהרג כלכם. יהרגו כלם ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל. ואם יחדוהו להם ואמרו תנו לנו פלוני או נהרג את כלכם. אם היה מחיב מיתה קשבע בן בכרי יתנו אותו להם. ואין מורין להם כן לכתחלה. ואם אינו חיב מיתה יהרגו כלן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל:

Mishneh Torah, Foundations of the Torah 5:5

If gentiles tell [a group of] women: "Give us one of you to defile. If not, we will defile all of you," they should allow themselves all to be defiled rather than give over a single Jewish soul to [the gentiles].

Similarly, if gentiles told [a group of Jews]: "Give us one of you to kill. If not, we will kill all of you," they should allow themselves all to be killed rather than give over a single soul to [the gentiles].

However, if [the gentiles] single out [a specific individual] and say: "Give us so and so or we will kill all of you," [different rules apply]: If the person is obligated to die like Sheva ben Bichri, they may give him over to them. Initially, however, this instruction is not conveyed to them. If he is not obligated to die, they should allow themselves all to be killed rather than give over a single soul to [the gentiles].

י"ג.

26. משנה אבות א"י"ד

הוא היה אומר, אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עכשיו, אימתי:

Pirkei Avot 1:14

He [also] used to say: If I am not for myself, who is for me? But if I am for my own self [only], what am I? And if not now, when?